

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Homo Christianus In Sua Lege Institutus. Sive Discursus Morales

Quibus Totum Hominis Christiani Officium Explicatur; Quídkue is fugere,
quid agere debeat, quàm exactissimè traditur

Segneri, Paolo

Augustæ Vindelicorum, Anno M.DCCXII.

VD18 9063702X

Discursus XXII. Ex malitia Peccati venialis infertur summa malitia Peccati
mortalis. Ut emendetur error, qui ex nominibus nascitur, demonstratur
Peccatum veniale non esse veniale, parvum non esse ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-51653](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-51653)

Et adhuc mortales te non dignoscunt? non fugiunt, non eliminant? Imo adhuc cum voluptate committere non verentur? *Potest aliquis gustare, quod gustatum affert mortem?* Estne possibile, ut homine illâ delectetur, quæ Deo mortem accivit? Estne possibile, ut nihilominus temerario illi, & rebeli hosti in corde suo locum præstare velit, ad quem extirpandum Deus vitam suam infinitè sibi dile-

ctam amittere voluit? *Dedi dilectam feris, animam meam in manus inimicorum ejus.* Dilectissimi, aut mutanda vita est, aut mutanda fides. Nihil magna repugnantia est credere, Deum, si ita loqui liceat, in Cruce, ut peccatum destrueret, se in nihilum redeisse; hominem tamen tantâ cum voluptate adhuc peccare, non aliter, quàm si mortem Christi vanam esse fabulam existimaret.

DISCURSUS XXII.

Ex Peccati Venialis malitia, extrema peccati mortalis malitia inferitur.

Non absque gravi causâ Deo placuit, ut in Mundi principio rebus sua nomina ab Adam imponerentur, quippe cum à Deo supereminenti scientiâ præditus esset, quemadmodum optimè creaturaram omnium naturam novit, sic etiam optimè cuiusque suam appellationem, quæ eam exprimeret, tribuere potuit. *Gen. 2. 19. Quod vocavit Adam, ipsum est nomen ejus.* Nos è contra in ignorantia nostræ tenebris, quia sæpius præposterè res intuemur, ita quoque sæpius præpostera ipsi nomina imponimus, lucique tenebrarum, tenebris lucis nomen indimus. *Is. 9. 10. Ponentes tenebras lucem. & lucem tenebras.* Imò ignorantia nostra non solum ad proprium & proportionatum rebus no-

men indendum inhabiles nos reddit, sed etiam ad jam impositum bene intelligendum inepti sumus. Judicate, an non verum loquar. Peccatum Veniale etiam à viris Sanctitate conspicuis, Peccatum Veniale, peccatum parvum, & leve nominatum fuit. Sed quis est, qui veram vocis hujus significationem intelligat? Licet hic cum Davide exclamare: *delicta quis intelligit?* Quare hodie veritatem vobis inexpectatam probabo, Peccatum Veniale demonstrabo non esse Veniale, peccatum parvum non esse parvum, peccatum leve, non esse leve; non enim est leve, nec parvum nec veniale eo sensu, quo communiter à vobis accipitur. Ex hoc deinde peccati mortalis gravitatem inferam, pro consuetudine meâ & pro majori, quàm unquam aliàs, desiderio meo, summum contra infernale

nale hoc monstrum hoc ultimo meo
D. scutis odium vobis imprimendi,
ut, quia omnimodam ejus destructio-
nem obtinere non possum, ad gene-
ralem illius detestationem vos in-
ducam.

S. Thom.
1. 2. q. 73.
ar. 2.
S. Hier.
rom. l. 3.
in Job. 2.
dial. 2.
in 1. cor.
13. 1.
in 1. cor.
13. 1.
S. Th.
1. 2. q. 73.
ar. 2.
S. Th.
1. 2. q. 73.
ar. 2.
S. Th.
1. 2. q. 73.
ar. 2.

II. Jovinianus, & plures alii fa-
mosi hæretici, celeberrimi inter an-
tiquos erroris instauratores sustine-
re voluerunt; omnia peccata paria
esse, & mortalia. Sed falsitas est
manifesta. Non omnes morbi sunt
corpori lethales; atque adeò neque
omnes animæ infirmitates mortem
illi adferunt. Aliquando constitu-
tionis nostræ humores taliter inter-
se pugnant, ut vitam adimant; un-
de hanc reparandi jacturam naturæ
vires non amplius suppetunt; ali-
quando humorum perturbatio non
est tam nociva, ut natura omne
suum damnum reparare non possit,
pristinæque sanitati restitui. Idem
propterea contingit Animæ: quando-
que adeò recti limites transgreditur,
ut vitæ suæ principium, hoc est,
charitatem erga DEUM, perdat; qua-
re tunc est quasi mortua, cum jactu-
ram illam ex se reparare non possit,
sed ad restituendam illam maxima
DEI virtus necessaria sit. Tali in sta-
tu versatur anima, quando graviter
peccando ultimo fini suo terga ver-
tit, ut caducum aliquod bonum nan-
ciscatur. Quandoque verò non eâ
perversitate Anima tali alicui adhæ-
ret bono; ut ab ultimo fine suo aver-
tatur, adeoque à Deo gratiâ suâ pri-
vetur; quare cum tunc salvum &
integrum vitale suum retineat prin-

R. P. Segneri S. I. Christ. Instr. Tom. II.

cipium, quod est ipsamet illa gratia,
ipsius virtute omne damnum, quod
passa est, reparare potest. In tali statu
versatur Anima, quando solum ven-
ialiter peccavit; atque adeò infir-
matur, sed non est mortua. Atta-
men pro majori adhuc à me dicendo-
rum intelligentiâ notandum est, ali-
quando ex ignorantia & inconside-
ratione venialiter peccati, aut fragi-
litate aliquâ, ut vocant, humanâ, quæ
est quædam infirmitas à naturâ cor-
rupta in animâ emergens. Subinde
verò peccatur venialiter, sed ex pro-
posito, & omnino deliberato ani-
mo, & (quemadmodum viri Sancti
loquuntur) apertis oculis, quod est
idem, quasi spontaneâ animi & præ-
visâ perversitate in morbum sese con-
jicere ideo, quod infirmitas non sit
lethalis futura. Jam verò cum hodie
de peccatis Venialibus mihi sermo
sit, ostendendumque, quantum ea sint
malum, protestor, me non nisi de se-
cundis, quæ plenè voluntaria, quia
prævisa & intenta sunt, loqui cogi-
tare. *Noli velle mentiri omne menda-
cium.* Inquit Spiritus Sanctus in Ec-
clesiastico: Non dicit *noli mentiri*
omnem mendacium, sed dicit, noli velle
mentiri. Non dicit, ne loquaris
mendacium, quàm parvum etiam il-
lud sit; sed dicit, noli velle illud
loqui, ut nos instrueret potissimum
culparum venialium malum esse;
non quando ex improvise exsurgunt,
quemadmodum quilibet humor no-
civus non satis repressus facere solet;
sed quando plenâ cum voluntate ad-
mittuntur.

Ecc. 7.

14.

Oo

I.

I.

III. Primò igitur de talibus cul-
 pis assero, quantumvis peccata sint
 levia, non ideo tamen leve esse
 malum, sed omnino gravissimum.
 Nescio, inquit Sanctus Basilius, quo-
 modo leve possit dici peccatum illud,
 quòd tamen aliquo modo est pecca-
 tum. *Quis est, qui peccatum ullum,
 cujuscunque modi illud sit, leve au-
 deat appellare?* Et in veritate aut
 peccatum veniale Animam respi-
 ciens, à quâ committitur, aut Deum
 respiciens consideramus; si quantum
 Animam respicit, intueamur, certam
 quandam illud in eâ esse maculam
 reperiemus, quæ quidem patrium
 proportionem, id est, intranscanti &
 habitualem in gratiâ sanctificante
 fundatam pulchritudinem, non tol-
 lit, externum tamen illum splendo-
 rem aufert, qui ad pulchritudinem
 talem illustrandam conducit; atque
 ad eò minimum actualem illum deco-
 rem mutat, virtutem minuit, splen-
 dorem deformat; & majorem illam,
 quâ coram Deo totâque cælesti curiâ
 compareret, gratiam impedit. Si
 mente attentâ, quanta sit animæ pul-
 chritudo gratiâ præditæ, perpendere-
 ris; quomodo, quæso, qualemcun-
 que splendoris diminutionem æsti-
 mare levem posses? Certè Regis
 alicujus filia vultu, luto, fuligine aut
 terro alio colore asperso coram omni-
 bus Aulicis suis non compareret; &
 Anima Sanguine ipsius Dei nobilitata,
 immortalis pulchritudinem
 suam, tam parvi faciet, ut volunta-
 riam ejus diminutionem, aut ejusdem

In Re
 gul.
 brev.
 inter. 4.

minimâ in parte obfuscationem,
 quasi nihil mali putet; dum minima
 corporalis speciei macula, aut dimi-
 nutio tantum creat horrorem, quæ
 tamen aliud non est, quàm flos cam-
 pi manè vivens: ad vesperum flac-
 cescens?

IV. Quòd si denique in ordine ad
 Deum hæc transgressio quasi levis
 consideretur, quis illam unquam hoc
 dignam titulo æstimabit? *Quis est,
 qui levem audeat appellare?* Deus ef-
 fenciâ suâ tam supereminens est, tam
 perfectus, tamque omni æstimatione
 nostra superior, ut summa, quæ in
 creaturas cadere potest felicitas, credi
 debeat; plenissimè justis illius satis-
 facere; contrâ verò summum quo-
 que malum æstimari debeat, etiam
 vel in levissimâ re illi displicere. *Basilius in
 Reg. 4.
 Min. 4.
 de bel.*
*Leve nunquam est, Deum etiam in
 exiguo contemnere.* Inquit alio in loco
 Sanctus Basilius, Nunquam parvum
 malum est irreverentia illa, quæ in
 Legislatorem committitur, etiam in
 re parvâ. Verum est, ab eo, qui ve-
 nialiter tantum peccat, dici non pos-
 se, divinam Majestatem verè con-
 temni; cum saltem jam habitu ita
 comparatus sit, ut bonum illud, à
 quo ad peccandum inducitur, abomi-
 nari velit, quotiescunque simile bo-
 num à Deo graviter prohibitum, ipsius
 secum inimicitiam attraheret. Quare
 qui tantum venialiter peccat, Deum
 quidem omni creaturæ præfert, nec
 contra (quemadmodum docet San-
 ctus Thomas) sed præter legem *S. Th. 2.
 2. q. 84.
 ar. 10*
 operatur, potiusque modum legis
 quàm finem ab illa intentum pervertit, *ad 10*

tit. Modum pervertit, quia legem illo cum rigore, quo deberet, non observat; finem verò non pervertit, quia cum tam Dei, quam proximi dilectio sit finis legis, in illo actu nihil admittit, quo talis dilectio præscindatur; sed solum in causâ est, ut aliquantum diminuatur. Hoc totum quidem verum est, nihilominus venialiter peccans, semper bonum increatum æquo minoris facit; & si non contemnit, certum tamen est, eum non tantum illud facere, quanti deberet; & si Solum illi divino, cui omnia debet, terga non vertit, saltem viam; quam venerandi ipsius ostendunt radij, non omnino sequitur. Verbo, negari non potest peccatum veniale aliquo modo divina opponi voluntati, id est, si non quoad finem, saltem quoad modum præcepti; negari non potest, gloriam, quam DEUS actualiter à suis creaturis requiritur, diminui; neque etiam inficiari quis potest absolute loquendo, id Deo displicere, quare verissime Dei malum, quodam sensu, appellari potest. Malum est, quod quodammodo est ordinis divini, perfectæque divinorum præceptorum adimpletionis opponitur; an igitur, repero, leve malum nominari poterit? *Tu nullum peccatum puta leve, nullum negligendum.* Cave, dicebat Christus Sanctæ Brigittæ, ne ullum defectum unquam levem æstimes, ideòque corrigere negligas. Re ipsa quoque Christus culpas minimas parvi non fecit; quidem non tantum pro omnium hominum mortalibus, sed

& peccatis venialibus extinguendis labores suos, sanguinem, cruciatus, & mortem ipsam divinæ obtulit Justitiæ: quis igitur ex hoc quoque capite leve illud debitum æstimare poterit, quod infinito venarum suarum thesauro divinâ Justitiâ solvendum esse judicavit? Adhæc thesaurus indulgentiarum non tantum in mortalium sed etiam peccatorum venialium satisfactionem, incessanter à fidelibus applicatur. An igitur ad illa tam valida adhiberetur Medicina, si levem in nobis morbum efficerent?

V. At nihilominus dicetis, peccatum veniale vocari peccatum leve. Distinguo; si dicatis, *peccatum leve* vocari, concedo; sed si dicatis, vocari *malum leve*, omnino nego. In genere peccati est quidem leve, quia illud committentem absolute non reddit sceleratum; non enim ex se pœnam meretur æternam; cum animam à fine suo non avertat, nec ex se hominem Deo inimicum constituat; sed in genere mali est malum gravissimum, malum, quo non est majus, quam malum æternum, hoc est, peccatum mortale & Infernus. Peccatum mortale est majus malum peccato veniali, quia, absolute loquendo, est malorum omnium possibile maximum, Infernus est majus malum, quia cum illo Dei inimicitia conjuncta est, quæ nunquam cessat; cui gratia perpetuò subtracta est; quæ perpetuò à gloriâ separata est, quæque Summo bono in æternum privatur. Malum est, quod ordinata charitas extremo rerum omnium abominabilium odio detestari debe-

deberet. Caterum etiam aliquo sensu pejus ipsomet Inferno peccatum veniale dici posset; quia nullus casus dari posset, in quo unquam licite admitti potest. Atque aded videtis Deum supposito peccato mortali, alicui posse velle Infernum; nullo modo autem velle posse, ut aliquis peccatum Veniale vel unicâ solâ vice admittat; unde apparet malum culpæ etiam levioris, certam quandam imperfectam malitiæ infinitatem continere; quæ in nulâ pœnâ, quæ merè pœna sit, & non pœna & culpa simul, invenitur, pœna enim mera quandoque sanâ mente eligi potest, culpæ verò electio nunquam est licita. Et fortè ad hunc sensum dicebat Sancta Teresia, necesse esse, ut quis hanc veritatem intelligat, eamque pro infallibili teneat, unum solum peccatum Veniale majus esse toto Inferno. Quamvis quilibet aliunde gravissimè ad Infernum evitandum obligatus sit; utpote qui ultimo fine irrepârabiliter nos privat; nec sub gravi obligatione ullum peccatum Veniale fugere teneatur, quasi tale, per quod à dicto fine impetrando non excludimur, nisi ad tempus, id est, tamdiu, donec in Purgatorio deletum fuerit.

Vid. Suarez de Pecc. disp. 2. sect. 5. n. 18.

Vid. Sylv. Maur. de act. hum. ut q. 44. n. 25.

VI. Sed ut ad intentionem nostram redeamus. Quid judicatis nunc, Charissimi, de malo tali, quod malitiâ suâ, non nisi peccato mortali cedit & Inferno; imò in sensu quodam; si quoad pœnam sensûs saltem consideretur, ne quidem ipsi cedit Inferno? Vos, qui tanti facitis causam aliquam

forensam perdidisse, facultates amississe, charissimorum vestrorum aliquem morte vobis sublatum fuisse, quomodo leve illud malum existimare potestis, quod omnium creaturarum temporalium ruina majus est? Proponite oculis vestris terribilissimam illam stragem, à divinâ Justitiâ in universalis diluvio editam, quando ex omnibus hominibus octo soli in viâ super terram remanserunt. Putatur his temporibus mille hominum milliones in Mundo contineri, ita ut cum probabile videatur, nunc Mundum magis, quàm nunc hominibus repletum fuisse, similiter probabile sit mortuorum numerum mille millionibus longè superiorem fuisse. Fugite igitur, vos videre tantâ cadaverum multitudine terram operam esse, oculosque circa tam enormem stragem attolentes intra vos dicite: O immensum exterminium, ô desolationem inauditam! Attamen minus malum est, quàm mendacium non grave. Equidem si levi aliquo peccato veniali, tam vastum potuisset impediri excidium, nec licitum fuisset, neque honorificum illud avertere; neque etiam bonum illud, quod ex generis humani liberatione resulâset, unius solius venialis culpæ malum propterea commissæ, unquam potuisset supprimere. Fingamus etiam Noëmum in Arcam suam aded fortunatam omnes creaturas viventes recipere potuisse, si propter hanc receptionem vel levem inobedientiam, contra Dei voluntatem committere debuisset, minus malum fuisset omnes, abs-

absque ullo remedio perire permiffi-
se, quàm eos salvare & non obedire,
Quod si miseris illi omnes elevaris,
versus Arcam manibus, flentibusque
oculis simul Noënum rogassent, ut
miseriâ eorum commotus, in navim
reciperet, liberâ & altâ voce eos re-
pellere debuisset, clamâque; ma-
nere foris, maximum est malum ve-
strum, equidem agnosco illud; non
est tamen malum, quod Deum con-
cernit: est temporalis pœnæ malum,
quod nec horrore DEO est, nec igno-
minia; idcôque nec cum minimæ
culpæ malo comparari potest, quam
propter vos admitterem: quare pa-
tientiâ habete, & interite. *Lon-
gè melius est omnia corporea perire
sterni, quàm ledi animam in re mi-
nimâ.* Totius Mundi visibilis rui-
na minus malum est, quàm culpæ
etiam minimæ assensum præbere,
quæ tam in Animæ damnium, quàm
in divinæ gloriæ diminutionem ver-
geret.

VII. Hanc necesse est peccati Veni-
alis habere ideam, benèque adver-
tere, quando illud leve vocatur, non
absolvè, sed comparativè intelligen-
dum esse; nec tunc considerari, quid
in se ipso sit; sed quid sit peccato
mortali comparatum. Sic angustia
vocatur maris sinus respectu totius
maris; & terra punctum vocatur to-
ti Universo comparata; licèt globus
ejus tantæ sit vastitatis, ut viginti duo
millia miliarium in suâ contineat
circumferentiâ; & in quo tot Pro-
vinciæ, Principatus, Monarchiæ,
tot campus, tot aquæ, tot montes, & syl-

væ comprehenduntur. Verùm nos
propter peccati originalis corruptio-
nem infirmis illis similes facti sumus,
qui apoplexiâ affecti, dimidiam ami-
sere vitam. Quoad latus sinistrum,
ex quo mala temporalia aspiciuntur,
ad ea timenda, sentienda & evitanda,
toti & meri sensus sumus; sed ex la-
tere dextro, quod mala animæ respi-
cit, toti stupidi sumus, nec quidquam
sentimus, nil suo pretio æstimamus.
Unde intra nos dicimus: quid mali
est tam parva iniquitas? Beata Ca-
tharina Genuensis, cum quodam tem-
pore radio quodam cœlesti illustraretur,
ut cognosceret, quemadmodum
ipsa loquitur, quantum etiam ipsa mi-
nimi actûs, contra Dei voluntatem
committendi, umbra sit timenda, mi-
ratur, quòd ob hanc visionem, non
quam primum horrore extincta fuerit.
Profectò, pergit enarrare, si lux illa
in unico instanti non disparuisset,
existimo, licèt mihi adamantinum
fuisset corpus, in minimâ illud frustra
abiturum fuisse. Nec unica quidem
in venis gutta mihi remansit, quæ
non congelata fuerit, & ad tantam
me deduxit debilitatem, ut me mo-
rituram putaverim. At DEUS me
superstitem esse voluit, ut mirabi-
lia hæc, quæ experta sum, aliis refer-
re possem. Quapropter quid tan-
dem erit peccatum Mortale, cum
sola peccati Venialis umbra tam sit
terribilis? Audite quæso, quomodo
à DEO illuminatæ Animæ loquantur,
& quàm horrendum hoc vocent
malum, quod vos leve di-
citis.

II.

VIII. Leve non est Peccatum Veniale, si in se ipso perpendatur, adeoque nec parvum dici debet, si effectus ejus ponderentur. *Observa diligenter*, inquit DEUS, *ne incurras plagam lepræ*. Per hanc lepram à Doctoribus communiter Peccatum Veniale intelligitur, quod, sicut jam dixi, non quidem est mors animæ, sed quædam tamen illius contagio, ideoque extremâ cum diligentia illam evitare necesse est. *Observa diligenter*.

Deut.
9. 4. 8.

Illud in morbis præsertim funestum habetur, quod ad mortem disponant, viamque parent, quemadmodum fossiles & cunicularii furibundum exercitum præcedunt, à quo ultimum exterminium inferendum est. Ideoque magis perniciosus Peccati Venialis effectus ille est, quod animam ad peccatum mortale disponat, à quo mors ei infertur, dum Deæ gratia, quæ vita illius erat, per hoc ab eâ aufertur. Quod duobus modis à Sancto Thomâ indicatis contingit; indirectè & directè. Primò quidem Peccatum Veniale indirectè disponit animam ad peccatum mortale, dum vultum illud aufert, quo torrens hic coerceretur, aggeresque solo æquat. Magnum contra peccatum mortale se defendendi munimentum est virtus. Hæc licet secundum habitum non nisi à peccato mortali omnino destruat, nihilominus quoad actum suum etiam, à Peccato Veniali deperditur. Magnes duos habet hostes: prior est ignis; qui attrahendi virtutem peni-

tusilli aufert; alter hostis est Adamas, qui suam eum virtute verè non privat, ejus tamen usum tollit. Eodem modo Charitas duos habet inimicos, unum majorem, qui est peccatum mortale, quique instar diabolici ignis omne virtuosæ operationis principium illi aufert; alterum minorem, id est, Peccatum Veniale, quod quidem vigorem non adimit, sed illum impedit, diminuitque præsentia suâ fervorem, non quidem ut existere omnino non possit, sed ne portò operetur. Haud aliter ac Adamas agit contra magnetem, qui in illius præsentia licet virtutem, quæ ferrum attrahat, non perdat, attrahere nihilominus nequit, aut attractum ferrum dimittit, & sic actu suo privatur. Hæc tamen inter virtutem moralem & naturalem est differentia in perniciem nostram, quod naturalis (qualis est lapidum) si non operetur, nihil perdat, sed moralis (qualis est Justorum) si ab operando desistat, magnum damnum patitur. Nihil enim est, quod quemvis bonum habitum magis enervet, quam ejusdem usûs continuata remissio. Quare actus virtutis intermittere sensim idem est, ac habitum illius perdere.

IX. Præter alia, quibus voluntas nostra à Divinorum mandatorum transgressione inhibetur, multum confert subjeccio illa, quam hæc ipsa voluntas Deo quasi supremo Domino suo proficitur. Quod si ergo in rebus parvis ab hac subjeccione se subtra-

here

here affusfaciat, etiam paulatim in rebus maioribus minus horrebit Deo repugnare, & contra illius præcepta recalcitrare. Quid causæ est, quod Veneris & Mercurij Stellæ, nunquam, sicut Luna, à terrâ Eclipsin patiantur? Ratio est illa, quia itinere suo parum à Sole recedunt, ita ut terræ inter hunc & illas se interponendi opportunitas non relinquatur. Et hæc ipsa causa est, cur Sanctæ Animæ timentes, vel parum etiam à divino Sole distare, nunquam innocentiae candorem amittant. Cum è contra aliæ libere instar Lunæ vagantes, & pro arbitrio suo ab increato Sole recedentes terrenorum bonorum amori locum dent, ut se interponat, felicissimæque gratiæ luce illas priver. Satis explicari non potest quantum hæc libertas, quâ quidam alicuius Juri utuntur, detrimentum adferat, dum quosvis inveniunt vultus, cum quovis sexu sermocinantur, ad quasvis facerías dant responsa, alter alterius manus levitate juvenili atrectat. Qui similes committit ineptias, statim responder objurgatus; quid hoc mali est? idem dicunt spectantes; idem quin etiam sæpe asserunt Parentes, qui hæc vident vel audiunt. Quid mali est? Malum est, de quo judicari non potest, quousque tendat; libertas enim illa in parvis impedimentum removeret, quo remoto ad majora procedatur. In principio, inquit Plutarchus, feras tantum homines interficiebant; sed venationis paulatim peracti, animalia etiam domestica occiderunt. Idem evenit in casu nostro. In principio

assuecit non nemo liberiori oculo, quo innocentem, ut ipsi videtur, feras insequendo delectationem venerat. quæ nulli noceat: sed deinde ab innocuâ prædâ ad strages domesticas magis nocivas procedit; ita ut denique non tantum iis, qui domi serviunt; sed nec illis, qui in eadem domo nati sunt, honor & reverentia habeatur. Itæ nunc & quærite, quid mali est? Est mali principium; quod sufficere debet ad timorem vobis incutiendum; levis enim error in principio, in progressu maximus efficitur.

Principium virtute majus est, quam Arist. 1; de celo.

X. Quod adhuc melius intelligitis, si consideretis, Peccata Venialia magno numero multiplicata, Justitiæ divinæ ansam præbere posse copiosiore gratiæ suæ opem retrahendi; quâ deinde anima destituta, non tantum in gravia labitur peccata, sed iis ad eò inhæret, ut nunquam ope seriæ pœnitentiæ resurgat. Et hæc est causa, cur Sanctus Augustinus dixerit; si id eò parvi facimus peccata venialia, quia parva sunt, horrere saltem deberemus, quia tam multa sunt. *Si contemnis quando appendis, expavesce quando nume in ep. ras.* DEUS inurbanitatis Animæ illius peractus, quæ non ab aliis, quàm iis, quibus penitus divinâ privatur amicitia, vult abstinere, non amplius lætam ipsi incipit ostendere faciem; non tam faciles ipsi præbet amplius aures; non tam frequenter amplius visitat; verbo, non tam liberaliter suas exhibet gratias, ut pessi.

L. de indist. animal.

pessimæ ipsius avaritiæ, quam erga
 ipsum ostendit, par pari referat.
11. 17. 17. Propter iniquitatem avaritiæ ejus iratus sum, & percussi eum; abscondi à te faciem meam, & indignatus sum, & abiit vagus in viâ cordis sui. Magna profectò avaritiæ monstrositas est, quando Christianus tantis à DEO cumulatus beneficiis, deinde tam ingratus est, ut tantùm à gravioribus peccatis abstinere velit. Talis avaritia meretur, ut tam ingratham animam Deus iratus puniat, & quamprimum faciem suam ab eâ abscondat; id est, benignitatem suam & beneficentiam, majorémque ei auxiliorum copiam denegeret, *abscondi à te faciem meam.* Et ut deinde eam præteriens, aliquantum recedat, impedimentaque in viâ salutis obtinendæ objecta non removeat, *& indignatus sum;* unde denique sequitur, quòd anima uberiore DEI ope destituta, continuè tentata periculis, ipsâ difficultate vincatur, perque latam voluptatum mundanarum viam, per quævis prata vegetur. *Et abiit vagus in viâ cordis sui;* In quâ eam sæpe miserè perire permittit, ita ut eam non ampliùs in semitam rectam reducat. O horrendum terminum, ad quem à tam levi principio via sternitur! Tandem ad ultimum præcipitium devenitur. *Quis pernit modica, paulatim decidet, hoc est, decidet à pietate, decidet à statu gratiæ in statum perditionis.* Ut sacri sentiant Interpretes.

XI. Ite nunc & parva dicite peccata illa, quæ tam horrendos possunt producere effectus! quantum pro-

fuisset Christiano illi, qui ad extrema deductus, diaboli cœnsens tentationi, quantum, inquam, illi profuisset, si speciali providentiâ, ne eum tentare possent, in illo articulo Dæmones retinuisset; aut ampliori quadam gratiâ eum confortâisset, ut illorum manus effugere potuisset? sed negligentia suâ miser tantum amorem non promeruit, adeòque in exitium delapsus est. *Qui negligit viam suam, mortificabitur.* Siu hionem ^{19. 16} ajunt, dum spirat ventus à Venatoribus insequentibus nunquam capti posse; vento siquidem magnas illius alas explicatas implente adeò currens propellitur, ut navis remis velisque acta vix celerius provehatur; vento autem remittente, rarissimè effugere. Nos quoque in gravissimis tentationibus, præcipuè in articulo mortis exsurgentibus, infernales fugimus Venatores nos insequentes? felices erimus, si ita fugientes vehemens aliquis Spiritus Sancti ventus afflet, propellatque; tali enim aurâ velificantes, nunquam impiorum, persecutorum nostrorum unguibus in prædam cedemus. Quid autem fiet de nobis, si ventus non aspiret, aut tam debilis & remissus spiraret, ut auxiliij ordinatæ qualitatem non excedat? Et nos peccatorum venialium, quæ indies committimus multitudine, adhuc speciali & superabundanti DEI ope indignos nos reddemus, & ne quidem ulla doloris signa ostendemus?

XII. Atque utinam saltem, donec tam immanis strages edatur, reverà multis peccatis venialibus opus esset? Sed

Sed quod fidem ferè superat; Unicum solum aliquando sufficit ad ruinam principium in miserâ animâ inchoandum. Putant nonnulli Judam perversionem suam ab eo incepisse, quod absque licentiâ quandam eleemosynarum à Christo sibi creditarum partem inter cognatos pauperes distribuerit, & quod leviori hâc culpâ paulatim avaritiam suam fovet, auxeritque, ut tandem auri acquirendi rabie adactus proprium Magistrum suum prodiderit. Itaque Judam in

Bigo de barathrum nequitia precipitavit, neglecta minorum cautio. An nunquam audistis neglectam spinâ puncturam tam malignè degenerâsse, ut prius animi deliquium, denique mortem ipsam attulerit. Peccatum Veniale est febris quâdam ephemera, à qua, non nego, humores non pervertuntur. At quis nescit Ephemeram sæpius in Hæticam immedicabilem degenerare? Scintilla est, sed Deus avertat, ne Dæmon illam insufflare possit: non est ignis, qui inde accendi non queat. *Si sufflaverit in scintillam, quasi ignis exardet.* Non potest satis explicari, nec concipi ingens illud malum, quod à solo Peccato Veniali plonâ cum deliberatione admissio provenire potest; à tam tenui enim principio ad æternam perditionem transitur. Leo quidem laqueis irretitus à parvo forice vincula ejus atrodente libertate donatus fuit. Concupiscentia nostra est plusquam Leo, Non est malum, quod à faucibus ejus formidandum non sit, nisi à Sancto Deo timore bene constricta.

R. P. Segneri S. I. Christ. Instr. Tom. II.

& circumdata sit. Attamen parva nonnunquam culpa ingenti hinc feræ carcerem aperuit, revinctaque etiam compedes solvit.

XIII. Hæc igitur prima via est, per quam anima ad peccatum mortale disponitur, viâ scilicet indirectâ. Secunda est directâ, id est, via facilis consequentiæ. *Dum amantur vana,* inquit Sanctus Augustinus, *perpetrantur mala.* Nonnunquam tantus in res vanas ponitur affectus, ut homo, ne id, quod vanum est, deserere cogatur, etiam id, quod peccaminosum est, sectetur, jamque id ipsum pro fine sibi constituat, quod prius tanquam medium animo inordinato quærebat. Fœnum septennumero à se ipso, non ab alio igne, accenditur: ob nimiam enim vaporum multitudinem in tantâ congerie constitorum, alter alterum fovet, donec flammam concipiant, fœnumque cum ipso fœnili in cineres redigant. Aspicite Juvenem illum, qui solum fallendi temporis gratiâ Juvenculæ sibi dilectæ ædes frequentat; cum illâ de rebus mundanis loquitur, confabulatur, & cum quadam levitate eidem corripit. Progressu temporis actus hujusmodi non graves, per integros deinceps menses repetendo, talem erga illam concipit affectum, ut quasi idolum veneretur: & quamvis hæc vivendi libertas in amante Filio summopere Patri displiceat; isque deserere eam jubeat, licet illi interdicitur deambulationes nocturnas, eumque minis terreat, & acrioribus verbis objurget, licet sub gravi pœnâ à dissolutorum juvenum

P P

num societate eundem jubeat esse procul, nihilominus in rem justâ filius obstinato animo obedire Patri detrectat, & in illius contemptum domum puellæ, cujus fascino illigatus est, trequentare pergit. De nocte armatus plateas inambulac, contractamque cum discollis adolescentibus amicitiam mordicus ruetur; quin imò potius debitam negare mavult parentibus obedientiam, quam conceptum erga dilectam sibi puellam affectum abdicare. *Dum amantur vana, perperantur mala.* Plurimi hujusmodi actus inter duo similia corda repetiti, quibus non nisi venialiter simul peccant, dum alter alterum accendunt, tantam possunt excitare flammam, ut absque illâ quam prius sentiebant, difficultate, jam magnâ cum delectatione tandem ad graviter peccandum inducantur.

XIV. Hæc ipsa dispositio adhuc facilius redditur, ubi Peccato Veniali communis est cum mortali materia, quemadmodum si proximo aliquid, sed parum, furto tollatur, aut si leviter fama alterius lædatur. Tunc enim peccatum veniale differt à peccato mortali, sicut magnum à parvo, id est, sicut Leunculus lactens à Leone adulto, qui cum careat unguibus & dentibus, paulatim tamen hi crescent, & immanis fient lanienæ instrumenta.

S. Thom.
2. 2. 68.
ar. 6.
ad 1.

Veniale differt à mortali, sicut imperfectum à perfecto, ut puer à viro, ut docet Sanctus Thomas. Quare ut sapienter agamus, nullum peccatum quasi parvum contemnamus; licet enim in principio sit parvum, progrediente

tempore adhuc magnum fieri potest, & si jam naturâ suâ parvum sit, maximum in effectibus suis fieri potest, *Quicumque totam legem servaverit, offendat autem in uno, factus est omnium reus.* Inquit Sanctus Jacobus. Quod etiam hoc sensu intelligi potest; providere nos non posse, quousque peccatum veniale liberè in cor nostrum admissum tandem nos deducat; ab illo enim in scelorum & damnationis abyssum præcipitari possumus. Quare nullus hostis unquam contemni debet, cum ille, cujus nulla fuit habita ratio, omnium aliorum terribilissimus fieri queat, *Sapiens timet, & declinat à malo.* Et quo sapientior est, tantò magis timet; non aliter ac lepus, qui, quò magis annis crevit, eò profundius specum suum excavat, cum periculis compluribus evitatis multò sic factus cautior.

III.

XV. Verùm si tam parvæ curæ est Christi anis, ne in graviora labantur peccata, quis mirabitur, eos à levioribus ad hos lapsus disponentibus sibi tam parum cavere? hominem desperatum ad præcipitium properantem horror viæ ad idem deducentis non absterret. Videamus igitur, an validioribus motivis, quàm huc usque usi fuimus, facilius præsentem veritatem vobis persuadere queam. Dico igitur, Peccatum Veniale non tantùm ingens esse malum in essentia suâ, nec solum ingens esse malum in effectibus suis, sed etiam in pœnis suis esse malum grande, ita ut, licet quidem

sic

fit veniale, id est remissibile, non tamen illo sensu tam facile condonetur, quo communiter accipitur. Quod inde apparet, quia magnitudo debiti, nunquam melius cognoscitur, quam ex solutionis magnitudine: At tunc quis nescit, culpam quamvis esse debitum, ejusque solutionem esse poenam? Quare ex hac satisfactione facile, quanta sit illius summa, deduci potest; quamobrem si reum aliquem ob delictum vobis incognitum à Judice ad executionem, ad Leonum Lanienam, aut ad repentinam mortem, ita ut nec sibi ipsi opem praestare, nec ab ullo alio implorare liceat, damnatum videretis, an tale delictum parvi faciendum diceretis? Et tamen similes poenae, & quidem à Justitià divinà in venialem culpam latae sunt, de quâ dubitare nefas est, an in puniendo modum excedat, quae semper poenae rigorem misericordiae melle lollat aspergere. Sanctus Oddo Abbas Cluniacensis refert, Sanctum Gerardum comitem à DEO oculorum usum privatum esse, quod elegantioris vultus puellam fixis nimium oculis aspexerit. Sanctus quidam Propheta ob levem inobedientiam, ut à furibundi Leonis dentibus discerneretur, à Deo condemnatus fuit. Judæ Machabæo ob continuas victorias à DEI hostibus reportatas tam glorioso, quod successu temporis nimiam in Exterorum auxiliis spem posuerit, in medio triumphorum cursu vita subito ablata fuit; ob alias similes culpas quoque subitaneâ morte extincti fuerunt, Uxor

Lothi quidem, ob curiosum aspectum in salis statuam conversa est; Oza Levita coram arcâ extinctus concidit, tantum quod manu, & actu minus religioso eam attigerit; Ananias & Saphyra uterque mendacii Rei, coram Sancto Petro prolati, morte subitaneâ puniti sunt; quod tamen mendacium, ut famosi sentiunt Interpretes, non nisi veniale fuit. Sed hoc parum est; quid dicturi estis, si vobis campum vastissimum cadaveribus oppletum, stragibus plenum, horrore squallentem monstravero? An non ex ingenti hujusmodi desolatione peccati, quod lanienae hujus causa est, gravitatem facile erit colligere? Audite igitur: David Rex Joab exercitus Archistratego in mandatis dederat, ut totius in Regno suo Populi numerum iniret; & hoc ex quadam complacentiâ quam sentiebat ex eo, quod florentissimi Regni Dominus esset. Propter hanc gloriam, quae coram hominum oculis non exigua laus, & boni regiminis species videri posset, Deus præcepit Prophetae Gad, illi denuntiaret, aut septem annorum famem, aut trium mensium bellum, aut trium dierum pestem eligendam. Et quia tales inter angustias David ultimum quasi minimam manus hominis sibi vendicaret partem, vix intra triduum septuaginta subditorum millia pestiferâ lue abrepta sunt. Charissimi, factum hoc momenti suis librare. Si Sicarius aliquis centum homines occidisset, illum pejus quam Draconem extimesceretis. Cur ergo tam

pari facitis Peccatum Veniale, quod Regno integro luctum induxit? Quot matres ob tenerimarum pro-
 llium suarum necem in lacrymas abi-
 verunt? Quot filii parentibus, quot
 Sponsi conjugibus, quot uxores mari-
 tis orbatae sunt? Verum quidem est,
 etiam Populum aliorum scelerum
 reum, quae, ut notat Sanctus Grego-
 rius, promeruerant, ut Davidis in
 hanc vanitatem lapsus à Deo permit-
 teretur, ob quem tanta delin multitu-
 do perire debebat; nihilominus sola
 illa vanitas causa fuit immediata, ex
 qua tanta hominum strages secuta est.
 Quid mali est, dicitis vos, foeminam
 majori studio se comere, quam quo ad
 ornandum Altare uteretur? *Circum-*
ornata ut similitudo templi. Quid mali
 est, quod quodam fastu inter Eccle-
 siam, allorum venerur obrutus & lau-
 des, & dum à Sacerdotibus hymni
 decantantur Deo, quibus & ipsa de-
 votionem suam jungere deberet, aspi-
 cientium se eliciat encomia? Deni-
 que totum hoc nihil aliud est, quam
 parùm aliquid vanitatis. Estote sicut
 dicitis, An igitur vanam gloriam
 non magis timetis, quam tigridem
 unguibus carentem, cum tantae San-
 ctitatis Propheta, qualis erat David,
 eam, ut supra dictum est, tam cruen-
 tam expertus sit? Ponamus Deum
 pari in vos severitate non acturum, an
 verò non contremiscitis, cum non
 ignoretis, eam vos promereri? Hac
 ambitio, ista superbia, illa sine ullà
 causà in templo confabulatio, ille
 de proximi defectibus jam notis ser-
 mo, haec tua ostentatio, ille aliorum

contemptus, illa licet levis alterius
 prosperitatis invidia, quacumvis
 nullius momenti malum tibi videat-
 ur, nihilominus malum est, quod ju-
 re merito tibi, toti familiae, imò to-
 ti posteritati mortem adferre potest,
 Quod si Deus hanc à te poenam non
 sumit, gratias illi age; toris enim
 ab eo vitam recipis, quoties ob
 culpas tuas eam perdere merebaris.
 Quid quod non tantum peccando
 venialiter, actibus praesertim delibe-
 ratis, vità privari, sed milles crude-
 lissimè excommunicari merebaris. Au-
 dite, quod Sancta Catharina Senensi
 dixerit Deus, uti illa in suis refert
 Dialogis: Scias, inquit filia mea,
 omnibus poenis, quas Anima in hoc
 Mundo sustinere potest, integram
 aliquam culpam condignè expiari
 non posse.

XVI. Sed quid adhuc juvat dubi-
 tare, cum Deus leve delictum longiore
 poenà in purgatorio dignum iudicet? Ex
 Sanctorum virorum testimoniis
 notum est, minimam Purgatorij pe-
 nam, omnibus hujus Mundi crucia-
 ribus sensibiliorem esse, ita ut Sancta
 Brigitta eam in suis Revelationibus
 vocet incomprehensibilem; cum enim
 Animam separatam afficiat, illius gra-
 vita eum in hac vità sensibus nostris
 praepediti comprehendere non vale-
 mus. Profectò quicumque reum ali-
 quem solum per unam horam vivum
 in igne servare posset, tormentum
 invenisset, cui par nullus unquam
 Tyrannorum excogitasset. Quid ergo
 erit vivum non unicà tantum horà
 sed multis annis in Purgatorij flam-
 mis

mis durare? Unicus solus annus octies mille septingentas sexaginta sex horas continet. Judicare ergo, quàm abominabile sit coram Deo peccatum illud veniale, quod tam diuturnâ à Deo pœnâ puniri potest, sæpiusque puniatur? *Unus cujusque*

1. Cor. 3. opus quale sit, ignis probabit. Ignis

adeò terribilis clarissimè ostendit, an transgressiones nostræ tam leves sint, quemadmodum Fidei nostræ debilitas nobis exhibet; præsertim ubi consideraverimus tanta justitiæ severitate etiam in ipsosmet amicos suos

De glor. Deum animadvertere. Sanctus Gregorius

Confess. Martinum Beatae Vitalianæ sepulchrum

4. h. visitantem post longas preces à Sanctâ petiisse, quale esset gaudium,

quo nunc ex visione beatificâ frueretur? Respondit Sancta Virgo:

nihil mihi constat de gaudio, quæ adhuc in Purgatorio illam erga Sanctissimam Christi Passionem luere cogor

irreverentiam, quando feriâ sextâ

cincinnos capitis laui. Sanctus Gregorius Magnus etiam recenset, Palsasium Diaconum, irreprehensibilis vitæ vitum, solo vestium contactu,

jæm mortuum, malignos spiritus ab

energumeni cujusdam corpore fugasse; nihilominus quoddam ceteri cujusdam

Laurentij ad Pontificatum Romanum

anhelantis ambitioni adhæssisset aliquantulum, ad ferventissimas quasdam

thermas, crudelissimam profectò Purgatorij speciem, à Deo relegatum

fuisse. Sanctus Petrus, Damianus

Author est, Sanctum Severinum Archiepiscopum Coloniensem, quoddam

horas canonicas absque debitâ temporum distinctione recitavit, ut pro

agendis majoris momenti in aulâ negotiis liberior esset, cuidam Sacerdoti

flammis circumdaturum apparuisse adeò acerbis, ut apprehensa illius ab eo manus usque ad ossa consumpta fuerit. Hæ sunt divinæ justitiæ demonstrationes, ut, quanta sit

cujuscunque culpæ etiam venialis gravitas, apprehendamus. Et nos adhuc parvam illam vocabimus? *Pœna non*

debet excedere culpam. Si ergo pœna sint tam acerbæ, quomodo illarum culpas audemus contemnere, imò etiam per jocum ridere? Si jocus esset, tam gravibus se onerare debitis, Deus nunquam tam gravem solutionem exigeret. *De minimis non curat*

prætor. Non decet supremum Gubernatorem insententiâ de rebus minimis ferendâ occupari. Quare ubi

suprema Majestas aliquid decernit, non ludicras, sed maximi momenti res esse tenendum est. Nimis olim

severitatis arguebantur Consules Romani, quod postquam tantâ cum gloria bello Africano finem imposuisset

Scipio, eum ad reddendam impensarum rationem vocaverint. At Sancti illi, de quibus locutus sum, triumphantium more, Mundo ipso, se suisque sensibus & inferno devictis ex hac vitâ discesserant. Quomodo igitur

enormis non posset dici rigor parvulorum defectuum, durante hoc bello, commissorum, rationem exigere, si verè defectus illi parvi forent, & non potiùs magni momenti essent debita?

Pp 3

XVII.

horas canonicas absque debitâ temporum distinctione recitavit, ut pro agendis majoris momenti in aulâ negotiis liberior esset, cuidam Sacerdoti flammis circumdaturum apparuisse adeò acerbis, ut apprehensa illius ab eo manus usque ad ossa consumpta fuerit. Hæ sunt divinæ justitiæ demonstrationes, ut, quanta sit

cujuscunque culpæ etiam venialis gravitas, apprehendamus. Et nos adhuc parvam illam vocabimus? *Pœna non*

debet excedere culpam. Si ergo pœna sint tam acerbæ, quomodo illarum culpas audemus contemnere, imò etiam per jocum ridere? Si jocus esset, tam gravibus se onerare debitis, Deus nunquam tam gravem solutionem exigeret. *De minimis non curat*

prætor. Non decet supremum Gubernatorem insententiâ de rebus minimis ferendâ occupari. Quare ubi

suprema Majestas aliquid decernit, non ludicras, sed maximi momenti res esse tenendum est. Nimis olim

severitatis arguebantur Consules Romani, quod postquam tantâ cum gloria bello Africano finem imposuisset

Scipio, eum ad reddendam impensarum rationem vocaverint. At Sancti illi, de quibus locutus sum, triumphantium more, Mundo ipso, se suisque sensibus & inferno devictis ex hac vitâ discesserant. Quomodo igitur

enormis non posset dici rigor parvulorum defectuum, durante hoc bello, commissorum, rationem exigere, si verè defectus illi parvi forent, & non potiùs magni momenti essent debita?

Pp 3

XVII.

horas canonicas absque debitâ temporum distinctione recitavit, ut pro agendis majoris momenti in aulâ negotiis liberior esset, cuidam Sacerdoti flammis circumdaturum apparuisse adeò acerbis, ut apprehensa illius ab eo manus usque ad ossa consumpta fuerit. Hæ sunt divinæ justitiæ demonstrationes, ut, quanta sit

cujuscunque culpæ etiam venialis gravitas, apprehendamus. Et nos adhuc parvam illam vocabimus? *Pœna non*

debet excedere culpam. Si ergo pœna sint tam acerbæ, quomodo illarum culpas audemus contemnere, imò etiam per jocum ridere? Si jocus esset, tam gravibus se onerare debitis, Deus nunquam tam gravem solutionem exigeret. *De minimis non curat*

prætor. Non decet supremum Gubernatorem insententiâ de rebus minimis ferendâ occupari. Quare ubi

suprema Majestas aliquid decernit, non ludicras, sed maximi momenti res esse tenendum est. Nimis olim

severitatis arguebantur Consules Romani, quod postquam tantâ cum gloria bello Africano finem imposuisset

Scipio, eum ad reddendam impensarum rationem vocaverint. At Sancti illi, de quibus locutus sum, triumphantium more, Mundo ipso, se suisque sensibus & inferno devictis ex hac vitâ discesserant. Quomodo igitur

enormis non posset dici rigor parvulorum defectuum, durante hoc bello, commissorum, rationem exigere, si verè defectus illi parvi forent, & non potiùs magni momenti essent debita?

Pp 3

XVII.

horas canonicas absque debitâ temporum distinctione recitavit, ut pro agendis majoris momenti in aulâ negotiis liberior esset, cuidam Sacerdoti flammis circumdaturum apparuisse adeò acerbis, ut apprehensa illius ab eo manus usque ad ossa consumpta fuerit. Hæ sunt divinæ justitiæ demonstrationes, ut, quanta sit

cujuscunque culpæ etiam venialis gravitas, apprehendamus. Et nos adhuc parvam illam vocabimus? *Pœna non*

debet excedere culpam. Si ergo pœna sint tam acerbæ, quomodo illarum culpas audemus contemnere, imò etiam per jocum ridere? Si jocus esset, tam gravibus se onerare debitis, Deus nunquam tam gravem solutionem exigeret. *De minimis non curat*

prætor. Non decet supremum Gubernatorem insententiâ de rebus minimis ferendâ occupari. Quare ubi

suprema Majestas aliquid decernit, non ludicras, sed maximi momenti res esse tenendum est. Nimis olim

severitatis arguebantur Consules Romani, quod postquam tantâ cum gloria bello Africano finem imposuisset

Scipio, eum ad reddendam impensarum rationem vocaverint. At Sancti illi, de quibus locutus sum, triumphantium more, Mundo ipso, se suisque sensibus & inferno devictis ex hac vitâ discesserant. Quomodo igitur

enormis non posset dici rigor parvulorum defectuum, durante hoc bello, commissorum, rationem exigere, si verè defectus illi parvi forent, & non potiùs magni momenti essent debita?

Pp 3

XVII.

horas canonicas absque debitâ temporum distinctione recitavit, ut pro agendis majoris momenti in aulâ negotiis liberior esset, cuidam Sacerdoti flammis circumdaturum apparuisse adeò acerbis, ut apprehensa illius ab eo manus usque ad ossa consumpta fuerit. Hæ sunt divinæ justitiæ demonstrationes, ut, quanta sit

cujuscunque culpæ etiam venialis gravitas, apprehendamus. Et nos adhuc parvam illam vocabimus? *Pœna non*

debet excedere culpam. Si ergo pœna sint tam acerbæ, quomodo illarum culpas audemus contemnere, imò etiam per jocum ridere? Si jocus esset, tam gravibus se onerare debitis, Deus nunquam tam gravem solutionem exigeret. *De minimis non curat*

prætor. Non decet supremum Gubernatorem insententiâ de rebus minimis ferendâ occupari. Quare ubi

suprema Majestas aliquid decernit, non ludicras, sed maximi momenti res esse tenendum est. Nimis olim

severitatis arguebantur Consules Romani, quod postquam tantâ cum gloria bello Africano finem imposuisset

Scipio, eum ad reddendam impensarum rationem vocaverint. At Sancti illi, de quibus locutus sum, triumphantium more, Mundo ipso, se suisque sensibus & inferno devictis ex hac vitâ discesserant. Quomodo igitur

enormis non posset dici rigor parvulorum defectuum, durante hoc bello, commissorum, rationem exigere, si verè defectus illi parvi forent, & non potiùs magni momenti essent debita?

Pp 3

XVII.

horas canonicas absque debitâ temporum distinctione recitavit, ut pro agendis majoris momenti in aulâ negotiis liberior esset, cuidam Sacerdoti flammis circumdaturum apparuisse adeò acerbis, ut apprehensa illius ab eo manus usque ad ossa consumpta fuerit. Hæ sunt divinæ justitiæ demonstrationes, ut, quanta sit

cujuscunque culpæ etiam venialis gravitas, apprehendamus. Et nos adhuc parvam illam vocabimus? *Pœna non*

debet excedere culpam. Si ergo pœna sint tam acerbæ, quomodo illarum culpas audemus contemnere, imò etiam per jocum ridere? Si jocus esset, tam gravibus se onerare debitis, Deus nunquam tam gravem solutionem exigeret. *De minimis non curat*

prætor. Non decet supremum Gubernatorem insententiâ de rebus minimis ferendâ occupari. Quare ubi

suprema Majestas aliquid decernit, non ludicras, sed maximi momenti res esse tenendum est. Nimis olim

severitatis arguebantur Consules Romani, quod postquam tantâ cum gloria bello Africano finem imposuisset

Scipio, eum ad reddendam impensarum rationem vocaverint. At Sancti illi, de quibus locutus sum, triumphantium more, Mundo ipso, se suisque sensibus & inferno devictis ex hac vitâ discesserant. Quomodo igitur

enormis non posset dici rigor parvulorum defectuum, durante hoc bello, commissorum, rationem exigere, si verè defectus illi parvi forent, & non potiùs magni momenti essent debita?

Pp 3

XVII.

horas canonicas absque debitâ temporum distinctione recitavit, ut pro agendis majoris momenti in aulâ negotiis liberior esset, cuidam Sacerdoti flammis circumdaturum apparuisse adeò acerbis, ut apprehensa illius ab eo manus usque ad ossa consumpta fuerit. Hæ sunt divinæ justitiæ demonstrationes, ut, quanta sit

cujuscunque culpæ etiam venialis gravitas, apprehendamus. Et nos adhuc parvam illam vocabimus? *Pœna non*

debet excedere culpam. Si ergo pœna sint tam acerbæ, quomodo illarum culpas audemus contemnere, imò etiam per jocum ridere? Si jocus esset, tam gravibus se onerare debitis, Deus nunquam tam gravem solutionem exigeret. *De minimis non curat*

prætor. Non decet supremum Gubernatorem insententiâ de rebus minimis ferendâ occupari. Quare ubi

suprema Majestas aliquid decernit, non ludicras, sed maximi momenti res esse tenendum est. Nimis olim

severitatis arguebantur Consules Romani, quod postquam tantâ cum gloria bello Africano finem imposuisset

Scipio, eum ad reddendam impensarum rationem vocaverint. At Sancti illi, de quibus locutus sum, triumphantium more, Mundo ipso, se suisque sensibus & inferno devictis ex hac vitâ discesserant. Quomodo igitur

enormis non posset dici rigor parvulorum defectuum, durante hoc bello, commissorum, rationem exigere, si verè defectus illi parvi forent, & non potiùs magni momenti essent debita?

Pp 3

XVII.

XVII. Denique auscultate, an unquam tanquam jocus Peccatum Veniale despici possit. Casus ille contingere potest, ut propter Peccatum Veniale anima æternas pœnas luere debeat. Siquidem Peccator Divinâ privatus gratiâ moriens, secumque cum peccato mortali, quo illam amiserat, peccatum veniale in Orcum adferens, non solum gravis illius transgressionis causâ, sed etiam propter hanc leviolem culpam non extinctam æternas in barathro illo pœnas dare debebit; quia sicut in Inferno non remittitur culpa, sic quoque nullus erit pœnæ remittenda locus; quare utraque erit æternas; conveniens enim est, ut ille sibi ipsi semper in pœnis suis displiceat, qui peccatis suis, quæ commisit, semper Deo displicere non erubuit. *Peccata vestra absconderunt faciem ejus à vobis.* Ecce pœnam vestram in perpetuâ à summo bono separatione ab Isaiâ descriptam, *Manus enim vestra polluta sunt sanguine.* Ecce peccata vestra per manus pollutas significata. *Et digiti vestri iniquitate.* Ecce peccata venialia per digitos expressa. Hæc & illa, ut videtis, quemadmodum Oleaster commentatur, funestæ illius & nunquam finiendæ punitionis simul causæ adducuntur. *In Inferno nulla est redemptio, hoc est, nec redemptio à culpâ, nec redemptio à pœnâ.* Ad confirmandam hanc doctrinam à me allatam, præter plures illustres alios Doctores, Angelicus Seraphicus, id est, Sanctus Thomas & Bonaventura consentiunt, quorum sola sufficeret sententia, si

non jam in Scholis esset communissima. Quare cum talis culpa tantas in hac vitâ mereatur afflictiones, tantas semper in Purgatorio, imò etiam in ipso Inferno subire cogatur, quomodo illam impostertum despiciere poterimus, quasi ejus remissio esset tam facilis & absque ullis sumptibus impetrari queat? Illud Africæ pro-montorium, quod mitiori vocabulo *Caput bona spei* nominatur, quandoque tantas patitur tempestates, ut à nautis mutato nomine, *Caput Leonis* appellari soleat. Optarem nos quoque ita facere, ita ut malitiæ, quam in se omne peccatum veniale continet profunditatem, nec non eam, quam in animâ excitat, tempestatem, scopulos & syrtes, tamque luctuosa, ad quæ tandem deducere posset naufragia considerantes, nomen illi unanimitè mutemus, & salcem privatim in corde nostro peccatum non veniale, non parvum, non leve, sed grave in essentiâ suâ, magnum in effectibus, & in pœnis excedens mensuram vocitemus.

IV.

XVIII. Veruntamen neque hic præcipuus est fructus, quem ex hodierno Discursu haurire debetis. Maximus fructus hic esse debet, ut exinde colligatis, quàm grave malum sit quodvis peccatum mortale. Artis est, ex plantâ pedis justam hominis staturam designare. Imò fama est, Phidiam sculprorem eximium non solum expede, sed ex ungue toram ingentis Leonis molem dimensum esse. Ita & nos facere deberemus. Eximio

Syl.

Maur.

de act.

hum.

q. 40.

n. 13.

If. 59. 2.

nimo ungue, id est, ex minimo peccato, quadam proportione, quanta & quam vasta sit bestia illius infernalis moles, hoc est, peccati mortalis, Imaginari nobis deberemus. Ponamus enim Mundum aded corruptum, qualis est modernus, ab aeterno fuisse, in eoque infinitos semper homines supra terram vixisse; ab hoc igitur tempore infinita consequenter commissa fuisse peccata venialia; artamen hoc ingens peccatorum mare unius solius culpe mortalis profunditatem non aequaret. Ratio autem est illa, quia cum peccatis venialibus homo nihilominus manet in via, quae ad finem ultimum conducit, licet minus debite ad illum tendat; at peccato mortali inquinatus absolute ultimo fini terga vertit; quare infiniti venialiter peccantes unius mortaliter delinquentis malitiam non aequant; quemadmodum infiniti in stadio pro bravio currentes, sed claudicantes, hoc defectu suo uni soli non aequivalerent, qui contempto bravio, quantum potest, currendo stultissime ad terminum oppositum converteretur. O quanta igitur est in peccato malitiae abyssus! Quis fundum illius attingere poterit? Si unum solum peccatum veniale tam grave malum est, quemadmodum hodie vidimus, quantum malum non peccatum mortale erit, quod infinitis peccatis venialibus, infinities gravius est & deformius?

XIX. quapropter quidquid adhuc in peccati detestationem generaliter accepti adduci potest, finiamus pulcherrimis illis Ecclesiastici verbis, ad

debitam erga hoc monitum immane abominationem magis imprimendam aptissimis. *Quasi à facie Colubri fuge peccata: si accesseris ad illa, suscipiem te.* Non solum, inquit Deus peccata, sed etiam aspectum illorum, tenuem speciem, & ut ita dicam, ipsorum umbra fugiendam esse; deliberandum non esse, licetne tentationi consentire an non, quemadmodum nemo deliberandus haeret, an serpentem quem licet à longè adrepentem videt, effugere debeat.

XX. *Quasi à facie colubri fuge peccata.* Non solum peccatum grave, sed etiam id, quod leve videtur, fugitote: *Peccata.* Multi Philosophi non positivam in corporibus levitatem, sed tantum majorem aut minorem assignant gravitatem. In genere mali moralis hanc opinionem verissimam esse vobis persuadete. Nullum esse malum positive leve, sed omnia esse; aut minus, aut magis gravia, prout omnino finem impediunt, aut ejus assecutionem difficilem reddunt. Non posse malum illud esse leve, quod integram Dei voluntatem nobis adimplere non permittit. Non posse leve esse illud malum, quod ad gratiam tam actualis, quam habitualis jacturam nos disponit, ut gloriam illam in caelis nobis praeparatam aeternum privemur. Non posse malum illud esse leve, quod paenis in purgatorio subeundis omni apprehensione nostram saevioribus nos subjicit. Si sciret homo, quantos dolores ob minimam contra Dei voluntatem habitam detestationem subire deberet, aiebat Christus Beato Henrico Susoni, mallet sibi *sapientius*

Ecccl. xi.

C. 2. 32
de ruptis
bus

sæpius de die caput amputari, quam unquam illâ gaudere.

XXI. *Euge peccata.* Sed supra omnia, Charissimi, fugite peccatum mortale, quod propriè peccatum est, pluresque ob causas tam luctuosum meretur nomen. Desidero enim vice ultimâ hac justam tamen estimationem in animis vestris impressam relinquare. Quare primò considerate vastitatem ipsius esse omnî mensurâ majorem. Peccatum enim mortale omne possibile mali genus in se comprehendit. Alia mala sunt mala particularia; Paupertas divitijs non aliâ re nos spoliât, infamia solum auferit honorem, morbus sanitatem tantum tollit, & sic de cæteris: at peccatum est malum universale, quod

Vide Bellarm. de omnibus gemis. l. 129. omne malum in se comprehendit, omnèque bonum nobis auferit. Præterea malum quoddam est, quod non omnibus. Deo nocet (non quidem intrinsecè, quod impossibile est) sed eo modo nocet quo nocere potest, id est, extrinsecè quoad gloriam illi debitam, & obsequium, quod à Creaturæ suis exigit. Nocet Beatis cæli Incolis, quia concive illos privat, de quibus per infinita sæcula sibi complacerent. Nocet animabus Sanctis in Purgatorio detentis, quas privat auxilio, quod ex bonis operibus hominis in Dei gratiâ viventis sperare possent. Nocet Sanctæ Ecclesiæ Catholicæ, cujus putrida quædam reddit membra, ideoque ferro & igne digna efficit. Ipsam etiam nocet Inferno, cui novos transfert reos, novosque ad augendum incendium titiones injicit. Verbo,

Peccatum mortale ex impijs tot quasi pestiferos facit Dracones, à quibus regiones vicinæ inficiuntur, eamque contagioso halitu suo edunt st. agam, quam dentibus non inferrent.

XXII. Eodem modo mensurâ nullâ adæquatur mali hujus altitudo, intolerabili siquidem superbia suâ supra Deum ipsam collocat. *Adversus 1. Theof. 2.* *Et extollitur supra omnes, quod dicitur Deus.* In Deo infinitæ sunt perfectiones, infinitæque causæ, propter quas nostrum meretur obsequium. Supra omnes autem has perfectiones propria voluntate suâ peccator se extollit, contraque omnes has rationes caput erigit; nec aliud vult, quam quod sibi placet; ita ut in actionibus suis, quoad malitiam tenebrosa quædam Omnipotentis malefactoris similitudine, se ipsum primum principium & ultimum finem constituat. *Faciendo impunè, quod non liceret. Lib. 2. inquit Sanctus Augustinus, tenebrosa 6. 6.* *Omnipotentis similitudine.*

XXIII. Sed Væ temeratio illi, qui Magno Factori suo contradicit. *Vo qui contradicit victori suo!* Peccator si- *lib. 4. 9.* quidem tam superbus, qui supra cæli altitudinem se extollens, plus esse vult, quam ipse Deus, in Errorum abyssu demergeretur. *Et tu Capharnaum usque ad calum exaltata, usque ad infernum demergeris.* Quare etiam omnem *Lib. 10. 15.* mensuram excedet ipsius profunditas. Peccatum enim summa est à Primo esse elongatio; unde non est possibile, profundiorum inveniri abyssum, quam illam, in quam quis peccator culpâ suâ se præcipitat. Inter Deum & ipsum

infinitæ quoddam distantie Chaos interjacet, Ideoque propter summam hanc separationem infelix majori afficitur dolore, quam si in nihilum, ex quo ingratus divinâ Creatoris virtute extractus fuit, redigeretur. *Melius erat illi, si natus non fuisset homo ille*

XXIV. Denique superat mensuram mali hujus, quod continet peccatum, longitudo. Ex suo enim genere malum est æternum; cum nullis natura polleat viribus, quibus damnum illius reparare, tamque ingenti vulnere mederi possit. Videte, an non veritati consentanea loquar, & in ipsum infernum, ubi gratia locum non habet, oculos vestros conijcite. Postquam tot annorum myriades effluxerint, quot in toto aëre atomorum sunt milliones, damnati cujuscunque culpa inter illas flammæ adhuc vivit immortalis, adhuc tam vegeta est, ut antè, neque adhuc vel minimum destructionis illius apparet indicium. Augeat flammæ quousque vult divina Justitia, depluat semper major, & major in maledictum illud caput pœnarum tempestas, exoneret Pharetram Sagittis, in cor illud emissis, nihilominus hoc caput non inflectitur; hoc cor non emollitur, hoc peccatum adhuc durat. Quam maledicta est igitur hujus culpæ rubigo, quæ tantis non absimitur flammis? Quam pestifera hæc est Contaglo, quæ ne quidem tot seculorum incendio purificatur!

XXV. Quodsi ergò unquam in peccatum lapsi fueritis. Ecce abyssum, in quam cecidistis, abyssum, cujus longitudo, profunditas, altitudo & vasti-

R. P. Segneri S. J. Christ. Instr. Tom. II.

tas carent terminis. Vos quoque cuni Salomone exclamare potestis? *Pene fui Provi. 40 in omni malo.* Labendo in peccatum in quodvis malum incidit, in malum, quod est malorum omnium origo, in malum adeo universale, cui omnia bona creata & creabilia intra naturæ limites non possunt præponderare? *Fui in omni malo.* Quòd si Deus gratiâ suâ ex hac abyssu vos extraxit, velle-tisne denuo in eam vos præcipitare? Bene velim attendatis, Peccatum in principio esse suave, *si accesseris ad illa, suscipient te,* at in fine venenum illius agnosceretur. *Nonne cognoscent omnes, psal. 14. qui operantur iniquitatem?* Immensus quidam serpens supra terram distensus in sylva dormiebat, quem præteriens infelix quidam Viator putabat arborem esse in terram dejectam, quare quietis capiendæ causâ ejus tergo insedit. Sed heu quietem omni labore pejozem! Serpens se premi sentiens, omnem ignem & furorem, qui somno in venis sopitus erat, excitat, infelicem viatorem longâ corporis sui mole implicat, tractumque in cavernam suam, ac membratim discerptum devorat. Ecce peccati comitarem, ecce amores illius & amplexus, *suscipiet te,* sed ut in cavernam abducat, in qua in æternum tuo corde pascatur, ita, ut nunquam, quæ sola solatio tibi esse posset, mortem adferat. *Quamobrem, quasi à facie colubri fuge peccata, fuge, fuge.* In hoc omnis salus vestra posita est, ut peccatum etiam à longè conspectum fugiatis.

* * *
F I N I S.

